



Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA
MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR] SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 23. janvārī¹

Lieta C-509/17

Christa Plessers
pret
PREFACO NV,
Belgische Staat

(*arbeidshof te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesa, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/23/EK – 3. līdz 5. pants –
Uzņēmumu pāreja – Darba ņēmēju tiesību aizsardzība – Izņēmumi – Maksātspējas process –
Tiesas ceļā veicama reorganizācija ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju –
Uzņēmuma pilnīga vai daļēja saglabāšana – Valsts tiesību akti, kas ļauj īpašumtiesību saņēmējam pēc
īpašumtiesību pārejas pārņemt darbiniekus pēc savas izvēles

I. Ievads

1. Šajā lietā *arbeidshof te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesa, Beļģija) iesniedza Tiesai prejudiciālu jautājumu par Direktīvas 2001/23/EK² 3.–5. panta interpretāciju.
2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Christa Plessers* un *Prefaco NV*, sabiedrību, kuras juridiskā adrese ir Beļģijā, par to, vai ir likumīga *C. Plessers* atļaušana no darba.
3. Iztirzājot šo jautājumu, Tiesai otrreiz nāksies izvērtēt, vai Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētais izņēmums ir piemērojams valsts tiesībās noteiktajai uzņēmuma pārstrukturēšanas procedūrai. Konkrēti, Tiesai tiek lūgts šīs tiesību normas gaismā izvērtēt uzņēmuma pāreju, kas notikusi “tiesas ceļā veicamā reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju”. Ja Tiesa uzskatīs, ka uz šo procedūru neattiecas Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izņēmums, tai būs – šīs direktīvas 3. un 4. pantā paredzētā darba ņēmēju aizsardzības regulējuma aspektā – jālemj par valsts tiesību aktos piešķirto iespēju īpašumtiesību saņēmējam izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas īpašumtiesību pārejas gaitā pārņemt.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Padomes Direktīva (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 2001, L 82, 16. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

4. Direktīvas 2001/23 3. pantā ir paredzēts:

“1. Īpašumtiesības nododošās personas tiesības un pienākumi, kas izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, sakarā ar īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam.

[..]”

5. Šīs Direktīvas 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību nodošana pati par sevi nevar būt par pamatu atlaišanai, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs. Šis noteikums nekavē atlaišanu, ko izraisa darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ.

Dalībvalstis drīkst noteikt, ka pirmo daļu nepiemēro konkrētu kategoriju darbiniekiem, uz kuriem neattiecas dalībvalstu normatīvie akti vai prakse attiecībā uz aizsardzību pret atlaišanu.”

6. Minētās Direktīvas 5. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“1. Ja vien dalībvalstis neparedz citādi, tad 3. un 4. pantu nepiemēro attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību nodošanu, kur pret personu, kas nodod īpašumtiesības, uzsākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un atrodas kompetentas valsts iestādes uzraudzībā (tas var būt kompetentas valsts iestādes pilnvarots administrators).”

B. Beļģijas tiesības

7. 2009. gada 31. janvāra *Wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen* (Likums par uzņēmumu darbības turpinātību)³ (turpmāk tekstā – “WCO”) 22. pantā ir noteikts:

“Kamēr tiesa nav pieņēmusi nolēmumu par pieteikumu veikt reorganizāciju tiesas pārraudzībā, neatkarīgi no tā, vai pirms vai pēc šā pieteikuma iesniegšanas ir celta prasība vai sākta izpildes lieta:

- parādnieks nav atzīstams par maksātnespējīgu un – ja tas ir komercsabiedrība – nav likvidējams tiesas ceļā;
- parādnieka kustamā vai nekustamā manta nav realizējama izpildes ceļā.”

8. WCO 60. pantā ir paredzēts:

“Spriedumā, ar kuru ir uzdots veikt īpašumtiesību pāreju, ir jāieceļ tiesas pilnvarnieks, kas atbild par pārejas rīkošanu un īstenošanu parādnieka vārdā un vietā. Tajā ir jānosaka pārejas priekšmets vai arī šis jautājums ir jāatstāj tiesas pilnvarnieka ziņā. [..]”

³ *Belgisch Staatsblad*, 2009. gada 9. februāris, 8436. lpp.

9. Saskaņā ar WCO 61. panta 4. punktu:

“Īpašumtiesību saņēmējs ir tiesīgs izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt. Šai izvēlei ir jābūt pamatotai ar tehniskiem, ekonomiskiem un organizatoriskiem apsvērumiem, neveicot aizliegtu diferencēšanu, it īpaši atkarībā no darbības, kas veikta darbinieku pārstāvja statusā pārņemtajā uzņēmumā vai uzņēmuma daļā.

Šajā ziņā aizliegta diferencēšana ir uzskatāma par konstatētu, ja pārņemtajā uzņēmumā vai uzņēmuma daļā strādājušo darbinieku vai viņu pārstāvju proporcionālā daļa īpašumtiesību saņēmēja izraudzīto darbinieku kopskaitā ir palikusi nemainīga.”

III. Pamatlieta, prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

10. C. Plessers kopš 1992. gada 17. augusta strādāja sabiedrībā *Echo NV* Hauthalenā-Helhterenā [*Houthalen-Helchteren*] (Beļģija) par vadības grāmatvedības direktori.

11. 2012. gada 23. aprīlī pēc *Echo* pieteikuma *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komerc tiesa, Beļģija) sāka tiesas ceļā veicamu reorganizācijas procedūru vienošanās procedūras īstenošanai saskaņā ar WCO. Šai sabiedrībai tika piešķirta procedūras apturēšana līdz 2012. gada 23. oktobrim ieskaitot. Pēc tam šī apturēšana tika pagarināta līdz 2013. gada 22. aprīlim ieskaitot.

12. 2013. gada 19. februārī, kamēr šis termiņš vēl nebija beidzies, *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komerc tiesa) apmierināja *Echo* iesniegumu par vienošanās ceļā veicamās pārejas nomaiņu uz tiesas pārraudzībā veicamo pāreju.

13. 2013. gada 22. aprīlī *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komerc tiesa) atļāva tiesas pilnvarniekiem veikt kustamās un nekustamās mantas pāreju *Prefaco*, kas bija viena no divām uz *Echo* pārņemšanu pretendējošajām sabiedrībām. Savā piedāvājumā *Prefaco* piedāvāja pārņemt 164 darbiniekus, proti, aptuveni divas trešdaļas *Echo* personāla. Līgums par īpašumtiesību nodošanu tika parakstīts 2013. gada 22. aprīlī. Šā līguma 9. pielikumā tika pievienots pārņemamo darbinieku saraksts. C. Plessers vārda šajā sarakstā nebija.

14. Turklāt šajā līgumā ir paredzēts, ka pārejai jānotiek “divu darbdienu laikā pēc atļauju piešķirošā sprieduma”, ko pieņēma *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komerc tiesa).

15. 2013. gada 23. aprīlī *Prefaco* pa tālruni sazinājās ar pārejas skartajiem darbiniekiem, lūdzot viņiem nākamajā dienā ierasties darbā savu uzdevumu veikšanai. 2013. gada 24. aprīlī *Prefaco* šo pāreju apstiprināja rakstiski. Šādi piezvanīts tika arī nepārņemtajiem darbiniekiem, kurus tiesas pilnvarnieki 2013. gada 24. aprīļa vēstulē informēja par to, ka viņus *Prefaco* nav pārņēmusi. Šīs vēstules formulējums bija šāds:

“Šī vēstule ir uzskatāma par oficiālu paziņojumu saskaņā WCO 64. panta 2. punktu. [*Echo*] darbība ir izbeigta 2013. gada 22. aprīlī. Tā kā Jūs nav pārņēmuši iepriekš minētie īpašumtiesību saņēmēji, Jums šī vēstule ir jāuzskata par sava darba devēja [*Echo*] veiktu darba līguma uzteikumu. Aicinām Jūs kā iespējamo [*Echo*] kreditoru vērsties ar savu prasījumu pie šo vēstuli parakstījušajiem tiesas pilnvarniekiem [..].”

16. Tiesas pilnvarnieki arīdzan iesniedza C. Plessers veidlapu, kurā 2013. gada 23. aprīlis bija norādīts kā līguma izbeigšanas datums.

17. C. Plessers apgalvoja, ka Hauthalenā-Helhterenā esošo dibinājumu *Prefaco* sākusī izmantot tikai kopš 2013. gada 22. aprīļa, kad tika pasludināts *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komerc tiesa) spriedums, taču *Prefaco* šo apgalvojumu apstrīdēja.

18. 2013. gada 7. maija brīdinājuma vēstulē *C. Plessers* pieprasīja *Prefaco* viņu pieņemt darbā.

19. *Prefaco* atbildēja 2013. gada 16. maija vēstulē, atsaukdamās uz to, ka esot piemērojams WCO 61. panta 4. punkts, kas īpašumtiesību saņēmējam dod tiesības izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt, un kurus – nevēlas, ja vien, pirmkārt, šī izvēle tiek veikta tehnisku, ekonomisku vai organizatorisku iemeslu dēļ, un, otrkārt, ja tajā netiek izdarīta neatļauta diferencēšana. *Prefaco* atsaucās tostarp arī uz to, ka tai nav nekāda pienākuma pieņemt atpakaļ darbā *C. Plessers* pēc tam, kad ir beidzies ar *Echo* noslēgtais darba līgums.

20. Nepanākusi vienošanos, *C. Plessers* ar 2014. gada 11. aprīļa prasības pieteikumu cēla prasību *arbeidsrechtbank te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa, Beļģija).

21. Turklāt 2015. gada 24. jūlijā *C. Plessers* lūdza lietā kā trešo personu piespiedu kārtā pieaicināt arī Beļģijas valsti.

22. 2016. gada 23. maija spriedumā *arbeidsrechtbank te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa) visus *C. Plessers* prasījumus atzina par nepamatotiem un piespieda viņai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus. Par šo spriedumu *C. Plessers* iesniedza apelācijas sūdzību *arbeidshof te Antwerpen, afdeling Hasselt* (Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesa, Haseltas nodaļa, Beļģija).

23. Šajos apstākļos *arbeidshof te Antwerpen, afdeling Hasselt* (Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesa, Haseltas nodaļa) ar 2017. gada 14. augusta lēmumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2017. gada 21. augustā, nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [WCO] 61. panta 4. punktā īpašumtiesību saņēmējam piešķirtās izvēles tiesības ir saderīgas ar Direktīvu [2001/23], konkrēti ar šīs direktīvas 3. un 5. pantu, ja šī “tiesas ceļā veicamā reorganizācija ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju” ir veikta, lai kopumā vai daļēji saglabātu īpašumtiesības nododošās personas uzņēmumu vai tā darbības?”

24. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas puses, Beļģijas valdība, kā arī Eiropas Komisija. 2018. gada 3. oktobrī notikušajā tiesas sēdē savus apsvērumus mutiski izklāstīja visi lietas dalībnieki, izņemot *Prefaco*.

IV. Vērtējums

A. Par prejudiciālā jautājuma formulējumu

25. Rakstveida apsvērumos *Prefaco* apgalvo, ka *C. Plessers* nevar piesaukt Direktīvu 2001/23, lai prasītu atstāt bez piemērošanas skaidru valsts tiesību normu, un ka tā rezultātā uzdots jautājums nav būtisks pamatlietas izspriešanai.

26. Šajā ziņā ir jāatgādina pastāvīgās judikatūras atziņa, ka – lai arī patiešām ir tā, ka strīdā starp privātpersonām direktīva pati par sevi nevar radīt pienākumus attiecībā uz privātpersonām un līdz ar to uz to nevar atsaukties, vēršoties pret tām, – Tiesa tomēr ir arī vairākkārtīgi nospriedusi, ka no direktīvas izrietošais dalībvalstu pienākums sasniegt tajā paredzēto rezultātu, kā arī to pienākums veikt visus šā pienākuma izpildes nodrošināšanai piemērotos vispārīgos vai īpašos pasākumus attiecas uz visām dalībvalstu iestādēm, tostarp arī tiesu iestādēm to piekritībā esošajos jautājumos. No tā izriet, ka, piemērojot valsts tiesības, valsts tiesām, kurām ir lūgts tās interpretēt, ir jāņem vērā visas šo tiesību normas un jāpiemēro šajās tiesībās atzītās interpretācijas metodes, lai tās interpretētu cik vien iespējams atbilstīgi attiecīgās direktīvas formulējumam un mērķim, lai sasniegtu tajā paredzēto

rezultātu⁴.

27. No tā, manuprāt, izriet, ka, ievērojot šo valstu tiesu pienākumu, iesniedzējtiesas uzdotsais jautājums ir būtisks pamatlietas izspriešanai.

28. Prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa Tiesai būtībā vaicā, vai WCO 61. panta 4. punkts ir atbilstīgs Direktīvas 2001/23 3. un 5. pantam. Ar šādi formulēto jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu spriest par to, vai valsts tiesību norma ir saderīga ar Savienības tiesībām.

29. Atgādinu pastāvīgās judikatūras atziņu, ka LESD 267. pantā paredzētās sadarbības sistēmas pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu. Saskaņā ar šo pantu aizsāktajā procedūrā valsts tiesību normu interpretācija ir dalībvalstu tiesu, nevis Tiesas ziņā un Tiesai nav jāspriež par valsts tiesību normu saderīgumu ar Savienības tiesībām. Tiesas kompetencē tomēr ir sniegt valsts tiesai visas norādes par Savienības tiesību normu interpretāciju, kas ļaus tai izvērtēt šo normu saderīgumu ar Savienības tiesisko regulējumu. Pat ja – kā nupat norādīju – iesniedzējtiesas uzdotā prejudiciālā jautājuma burtiskais formulējums patiešām mudina Tiesu spriest par valsts tiesību normas saderīgumu ar Savienības tiesībām, nekas neliedz Tiesai sniegt lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, dodot tai norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas ļautu valsts tiesai pašai spriest par valsts tiesību saderīgumu ar Savienības tiesībām⁵.

30. Jāatgādina arī, ka šis valstu tiesu un Tiesas sadarbības ietvaros Tiesas uzdevums ir interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas vajadzīgas valsts tiesām, lai izņemtu tajās iesniegtās lietas, pat ja šīs tiesību normas nav tieši norādītas jautājumos, kurus tai ir nosūtījušas šīs tiesas⁶.

31. Līdz ar to, pat ja, formāli ņemot, iesniedzējtiesa savu jautājumu ir uzdevusi tikai par Direktīvas 2001/23 3. un 5. panta interpretāciju, šis apstāklis neliedz Tiesai sniegt šai valsts tiesai visas norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīgas izskatāmās lietas izspriešanai, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa ir vai nav uz tām atsaukusies sava jautājuma formulējumā⁷.

32. Ņemot vērā šo judikatūru un iesniedzējtiesas lēmumā rodamo informāciju, manuprāt, uzdotsais jautājums Tiesai ir jāpārformulē. Tātad ierosinu uzskatīt, ka iesniedzējtiesas jautājums būtībā ir par to, vai Direktīva 2001/23, konkrēti tās 3. un 4. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros – gadījumā, ja uzņēmuma īpašumtiesību nodošana notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju, ko piemēro, lai pilnībā vai daļēji saglabātu īpašumtiesības nododošo personu vai tās darbību, – īpašumtiesību saņēmējam ir paredzētas tiesības izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt.

33. Lai varētu atbildēt uz šo jautājumu, manuprāt, ir svarīgi vispirms izvērtēt jautājumu par to, vai Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir piemērojams gadījumā, kad uzņēmumu pāreja notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju, un līdz ar to, vai no šīs tiesību normas izrietošais izņēmums ir piemērojams šajā lietā. Proti, vienīgi tad, ja šī procedūra neatbilst šajā tiesību normā prasītajiem nosacījumiem, uzņēmuma pārejā ir jāsaglabā darbinieku tiesības, kā paredzēts tostarp šīs direktīvas 3. un 4. pantā.

34. Tiesai apsvērumus iesniegušie lietas dalībnieki ir izklāstījuši atšķirīgus viedokļus par to, kā būtu atbildams uz prejudiciālo jautājumu.

⁴ Skat. spriedumu, 2016. gada 19. aprīlis, DI (C-441/14, EU:C:2016:278, 30. un 31. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

⁵ Skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 15. oktobris, *Iglesias Gutiérrez* un *Rion Bea* (C-352/14 un C-353/14, EU:C:2015:691, 21. un 22. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁶ Skat. spriedumus, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar* (C-15/15, EU:C:2016:464, 28. punkts), un 2018. gada 28. jūnijs, *Crespo Rey* (C-2/17, EU:C:2018:511, 40. punkts).

⁷ Skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur* (C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 33. punkts), un 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u.c. (C-133/15, EU:C:2017:354, 48. punkts).

35. *C. Plessers* un Komisija būtībā apgalvo, ka pamatlietā aplūkotā pāreja neatbilst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta nosacījumiem. Tās uzskata, ka no Tiesas judikatūras, konkrēti sprieduma *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c.⁸, izrietot, ka pamatlietā aplūkotā tiesas ceļā veicamās reorganizācijas procedūra tika uzsākta nevis tālab, lai rastu atlīdzinājumu kreditoriem aktīvu realizācijas ceļā, bet gan tālab, lai turpinātu attiecīgā uzņēmuma darbību. Tāpēc, viņuprāt, šai procedūrai Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts neesot piemērojams.

36. Beļģijas valdība un *Prefaco* turpretim argumentē, ka tiesas ceļā veicamā reorganizācija ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju esot jāuzskata par likvidācijas procedūru un tāpēc pamatlietā aplūkotā pāreja atbilstot Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

37. Šajos apstākļos uzskatu par vajadzīgu vispirms izklāstīt vairākus vispārīgus apsvērumus par uzņēmumu pārstrukturēšanas procesu attīstību Eiropas Savienībā. Šie apsvērumi, manuprāt, ir lietderīgi ne tikai tālab, lai noteiktu Direktīvu 2001/23 ietverošā tiesiskā regulējuma ietvarus, bet arī tālab, lai saprastu aplūkotās procedūras kontekstu. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, pēc tam iztirzāšu jautājumu par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta piemērojamību, kā arī iemesliem, kas ļauj atkāpties no šajā pantā minētā izņēmuma. Noslēgumā pievērsīšos šīs direktīvas 3. un 4. pantā paredzētās darbinieku tiesību aizsardzības režīma tvērumam.

B. Par uzņēmumu pārstrukturēšanas procesu attīstību Savienībā

38. 1974. gadā ekonomiskās krīzes apstākļos Eiropas Savienības Padome pieņēma rezolūciju, kurā tika paredzēta virkne pasākumu, ko Komisija apņēmas iesniegt Padomei minētā gada laikā⁹. Šo pasākumu starpā bija divi priekšlikumi direktīvām par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu, pirmā priekšlikuma gadījumā – attiecībā uz kolektīvo atlaišanu¹⁰ un otrās priekšlikuma gadījumā – attiecībā uz darbinieku tiesību un priekšrocību aizsardzību uzņēmumu īpašuma maiņas gadījumā, tostarp apvienojoties¹¹. Šīs direktīvas tika ieviestas septiņdesmito gadu gaitā, lai gādātu par darbinieku tiesību aizsardzību pēc septiņdesmito gadu sākumā notikušās ekonomiskās krīzes veiktās pārstrukturēšanas apstākļos¹². Astoņdesmitajos gados tika pieņemta vēl kāda trešā direktīva, proti, Direktīva 80/987/EEK¹³ par darba devēja maksātnespēju, kas tādējādi papildināja šo t.s. “pārstrukturēšanas direktīvu” kopumu. No katras šīs direktīvas apsvērumiem izrietēja, ka dalībvalstu starpā pastāvošās atšķirības kolektīvās atlaišanas kārtības un procedūras ziņā, kā arī darba ņēmēju aizsardzības apjoma ziņā viņu darba devēja pārstrukturēšanas vai maksātnespējas gadījumos spēj tieši iespaidot kopējā tirgus darbību.

8 Spriedums, 2017. gada 22. jūnijs (C-126/16, EU:C:2017:489).

9 Padomes Rezolūcija (1974. gada 21. janvāris) par sociālās rīcības programmu (OV 1974, C 13, 1. lpp.).

10 Padomes Direktīva 75/129/EEK (1975. gada 17. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu (OV 1975, L 48, 29. lpp.).

11 Padomes Direktīva 77/187/EEK (1977. gada 14. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 1977, L 61, 26. lpp.). Šī direktīva tika aizstāta ar Direktīvu 2001/23.

12 Skat. it īpaši Blanpain, R., *European Labour Law*, Wolters Kluwer, 2010, 680. lpp.

13 Padomes Direktīva (1980. gada 20. oktobris) par dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV 1980, L 283, 23. lpp.).

39. Pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados un šā gadsimta sākumā šīs direktīvas tika pārskatītas¹⁴. Tajās izdarītajos grozījumos tika ņemts vērā pārstrukturēšanu transnacionālais mērogs, stiprinot to prognozēšanas mehānismus¹⁵. Konkrēti Direktīva 77/187 vispirms tika grozīta ar Direktīvu 98/50/EK¹⁶ un pēc tam kodificēta ar Direktīvu 2001/23¹⁷.

40. Ar šīm trim direktīvām bija iecerēts gan atvieglot uzņēmumu pārstrukturēšanu, lai tos padarītu konkurētspējīgākus un efektīvākus, gan risināt jautājumu par pārstrukturēšanas lēmumu kaitīgajām sekām un mazināt to iedarbību¹⁸. Tādējādi šīs direktīvas palīdzēja amortizēt lejupslides radīto triecienus un mazināt negatīvās sekas, ko krīzes laikā veiktie pārstrukturēšanas pasākumi izraisījuši sociālajā plāksnē¹⁹. Jāatzīmē, ka, turpinot šo pašu pieeju²⁰, Komisija nesen ir iesniegusi priekšlikumu direktīvai par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, ar kuru paredzēts stiprināt uzņēmumu saglabāšanas kultūru²¹.

41. Šis atgādinājums par uzņēmumu pārstrukturēšanas procesu pārmaiņām, kas notikušas gan dalībvalstu, gan Savienības līmenī, ļaus pilnīgi izprast Direktīvas 2001/23 kontekstu, lai izvērtētu iesniedzējtiesas iesniegto prejudiciālo jautājumu.

C. Par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma piemērojamību

1. Izņēmuma attīstība judikatūrā

42. Direktīvā 77/187 sākotnēji nebija paredzēts izņēmums no tās piemērošanas gadījumā, ja uzņēmuma pāreja notiek bankrotā vai analogiskas procedūras ietvaros. Direktīvas 77/187 tekstā šāds izņēmums tika ieviests tikai ar Direktīvu 98/50 – proti, to paredzot Direktīvas 77/187 4.a pantā, kas tagad ir rodams Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā. Šā izņēmuma mērķis, kā teikts Direktīvas 98/50 trešajā apsvērumā, bija grozīt Direktīvu 77/187, tostarp “atbilstīgi Tiesas judikatūrai”, kuru tāpēc īsumā atgādināšu²².

14 Direktīva 75/129 tika grozīta ar Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīvu 92/56/EEK (OV 1992, L 245, 3. lpp.) un kodificēta ar Padomes Direktīvu 98/59/EK (1998. gada 20. jūlijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atļaišanu (OV 1998, L 225, 16. lpp.). Direktīva 80/987 vairākkārt ir tikusi būtiski grozīta pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados un šā gadsimta sākumā (skat. šīs direktīvas I pielikuma A un B daļu). Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīvu 2008/94/EK par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV 2008, L 283, 36. lpp.).

15 Skat. 1994. gada 8. septembra Priekšlikumu Padomes direktīvai par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējiesabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējiesabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (COM(94) 300, galīgā redakcija, 3. lpp.). Skat. arī Rodière, P., *Droit social de l'Union européenne*, LDGD, 2014, 422. lpp., un Barnard, C., *EU Employment Law*, 4. izd., Oxford University Press, 2012, 577. lpp.

16 Padomes Direktīva 98/50/EK (1998. gada 29. jūnijs), ar kuru grozīta Direktīva 77/187 (OV 1998, L 201, 88. lpp.).

17 Dažus gadus vēlāk tika publicēta Komisijas 2012. gada 17. janvāra Zaļā grāmata “Pārstrukturēšanās un pārmaiņu prognozēšana – kāda ir jaunākā pieredze?” (COM(2012) 7 *final*) (turpmāk tekstā – “Zaļā grāmata”). No šā dokumenta izriet, ka tā mērķis bija konkrēti “uzlabot sinerģijas starp attiecīgajām personām, risinot grūtības saistībā ar pārstrukturēšanos un piemērošanos pārmaiņām” (2. lpp.).

18 Skat. Barnard, C., minēts iepriekš, 577. lpp.: “In this respect the Directives were intended both to encourage a greater degree of industrial democracy and to provide an element of social protection.”

19 Skat. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES kvalitātes sistēma pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai” (COM(2013) 882 *final*, 5. lpp.). Skat. arī Barnard, C., minēts iepriekš, 578. lpp.

20 Ievērojot Zaļajā grāmatā noteikto un izpildot Eiropas Parlamenta saskaņā ar LESD 225. pantu izteikto lūgumu un 2013. gada 15. janvāra Rezolūciju par darbinieku informēšanu un uzklausišanu un pārstrukturēšanas paredzēšanu un pārvaldību (pazīstama kā “Alejandro Cercas ziņojums”), Komisija piedāvāja sistēmu pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai, kurai jāsekmē ieguldījumi cilvēkkapitālā un jānodrošina cilvēkresursu atkārtota piesaiste darbībā, kurām ir liels izaugsmes potenciāls, un kvalitatīvas darbavietas atbilstoši stratēģijai “Eiropa 2020” (COM(2013) 882 *final*, 3. lpp.).

21 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, otro iespēju un pārstrukturēšanas, maksātnespējas un saistību dzēšanas procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem un ar ko groza Direktīvu 2012/30/ES (COM(2016) 723 *final*). No šā priekšlikuma 1., 2. un 12. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir tostarp novērst šķēršļus, kuri liedz veikt kapitāla brīvu apriti un izmantot brīvību veikt uzņēmējdarbību un kuru rašanās cēlonis ir valstu tiesību aktos un procedūrās par preventīvo pārstrukturēšanu, maksātnespēju un otro iespēju pastāvošās atšķirības. Tālab šajā priekšlikumā ir uzsvērts, ka jaunajā direktīvā būtu jānodrošina, ka pastāvētspējīgiem uzņēmumiem, kas nonākuši finansiālās grūtībās, ir pieejams iedarbīgs valsts preventīvās pārstrukturēšanas regulējums, kurā ir paredzēta to iespēja turpināt darbību.

22 Skat. ģenerālvadvokāta P. Mengoci [P. Mengozzi] secinājumus lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging u.c.* (C-126/16, EU:C:2017:241, 41.–48. punkts).

43. Šo izņēmumu no Direktīvā 77/187 paredzētajām garantijām Tiesa ir izstrādājusi spriedumos *Abels*²³, *d'Urso* u.c.²⁴, *Spano* u.c.²⁵ un *Dethier Équipement*²⁶. Vispirms atgādinājusi, ka šīs direktīvas mērķis bija novērst, ka pārstrukturēšanās vienotajā tirgū tiek veikta, kaitējot darbiniekiem²⁷, un pamatojusi šo izņēmumu ar bankrota tiesību specifiskumu, Tiesa nosprieda, ka Direktīva 77/187 nav piemērojama “tādai uzņēmumu pārejai, [...] kas īpašumtiesības nododošās personas bankrota situācijā tiek veikta kompetentās tiesas pārraudzībā, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus”²⁸, tomēr neierobežojot dalībvalstu tiesības šādai pārejai autonomi piemērot šīs direktīvas principus²⁹. Tiesa paskaidroja, ka Direktīva 77/187 tomēr bija piemērojama uzņēmuma pārejai, kas tiek veikta maksājumu apturēšanas procedūrā, kura notiek “posmā vēl pirms bankrota un kuras gadījumā tiesas pārraudzība ir ierobežotāka, un kuras mērķis pirmām kārtām ir saglabāt uzņēmuma aktīvus un, ja iespējams, nodrošināt tā darbības turpināšanos nākotnē”³⁰.

44. Vēlāk Tiesa precizēja, ka, ievērojot dalībvalstu tiesību sistēmu atšķirības, pēc tā, cik lielā mērā tiesa pārrauga procedūru, pati par sevi vēl nevar noteikt Direktīvas 77/187 piemērošanas jomu³¹. Tā atzina, ka līdz ar to izšķirošais kritērijs, kas jāņem vērā, lai noskaidrotu, vai Direktīva 77/187 ir piemērojama tādai uzņēmuma pārejai, kas veikta administratīvas vai tiesā notiekošas procedūras ceļā, ir *attiecīgās procedūras mērķa* kritērijs³². Pamatojoties uz to, Tiesa uzskatīja, ka pāreja, kas tiek veikta procedūrā, kuras mērķis ir parādnieka *aktīvu realizācija* nolūkā apmierināt kreditoru kopuma prasījumus, neietilpst Direktīvas 77/187 piemērošanas jomā, turpretim pāreja, kas tiek veikta procedūrā, kuras “mērķis ir pirmām kārtām” nodrošināt *uzņēmuma darbības turpināšanu*, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā³³.

45. Pēc tam Tiesa šo kritēriju apstiprināja un precizēja, ka, tā kā aplūkotās procedūras mērķis bija sekmēt uzņēmuma darbības turpināšanu, lai tas varētu vēlāk atgūties, un atšķirībā no bankrota procedūrām nebija nedz jāveic tiesas pārraudzība, nedz jāieceļ uzņēmuma aktīvu administrators, nedz jānosaka maksājumu apturēšana, ar šādu ekonomisko un sociālo mērķi nav nedz izskaidrojams, nedz attaisnojams tas, ka attiecīgā uzņēmuma pilnīgas vai daļējas pārejas gaitā “tā darbiniekiem tiek atņemtas viņu [Direktīvā 77/187] atzītās tiesības”³⁴.

23 Spriedums, 1985. gada 7. februāris (135/83, EU:C:1985:55). Minētā lieta attiecās uz kāda uzņēmuma pāreju, kas notika Nīderlandes tiesībās reglamentēta likumiskā bankrota procedūras ietvaros. Skat. arī spriedumus, 1985. gada 7. februāris, *Wendelboe* u.c. (19/83, EU:C:1985:54, 10. punkts); 1985. gada 7. februāris, *Botzen* u.c. (186/83, EU:C:1985:58, 9. punkts), kā arī 1985. gada 7. februāris, *Industriebond FNV* un *Federatie Nederlandse Vakbeweging* (179/83, EU:C:1985:57, 7. punkts).

24 Spriedums, 1991. gada 25. jūlijs (C-362/89, EU:C:1991:326). Šajā spriedumā Tiesa sprieda par to, vai Direktīva 77/187 ir piemērojama Itālijas tiesību aktos paredzētās uzņēmuma ārkārtas pārvaldības gadījumā.

25 Spriedums, 1995. gada 7. decembris (C-472/93, EU:C:1995:421). Šajā lietā Tiesai bija jānosaka, vai Direktīva 77/187 ir piemērojama tāda uzņēmuma pārejas gadījumā, kurš saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem bija atzīts par krīzes stāvoklī esošu. Par šiem pašiem tiesību aktiem skat. arī spriedumu, 2009. gada 11. jūnijs, Komisija/Itālija (C-561/07, EU:C:2009:363).

26 Spriedums, 1998. gada 12. marts (C-319/94, EU:C:1998:99). Šī lieta bija par Direktīvas 77/187 piemērojamību uzņēmuma pārejai, kas notika saistībā ar Beļģijas tiesībās paredzēto procedūru sabiedrību likvidācijai tiesas ceļā.

27 Spriedums, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 14. un 18. punkts). Skat. arī spriedumu, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 23. punkts).

28 Spriedums, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 16., 23. un 30. punkts). Skat. arī spriedumu, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 23. punkts).

29 Spriedums, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 30. punkts).

30 Spriedums, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 28.–30. punkts), un skat. arī ģenerālvokāta P. Mengoci secinājumus lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241, 44. punkts.).

31 Spriedums, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 25. punkts).

32 Skat. spriedumu, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 26. punkts). Skat. arī spriedumu, 1995. gada 7. decembris, *Spano* u.c. (C-472/93, EU:C:1995:421, 24. punkts). Jānorāda, ka spriedumā *d'Urso*, minēts iepriekš, aplūkotās procedūras mērķis bija stabilizēt uzņēmumu, lai tas spētu nodrošināt savu turpmāko darbību (32. punkts). Spriedumā *Spano* u.c., minēts iepriekš, mērķis bija ļaut uzņēmumam turpināt darboties, būtiski nepārtraucot savu ražošanas darbību, lai tādējādi sekmētu tā atgūšanos nākotnē (27. un 28. punkts).

33 Spriedums, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 31. un 32. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta V. van Gerven [W. Van Gerven] secinājumus lietā *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:228, 25. punkts).

34 Spriedums, 1995. gada 7. decembris, *Spano* u.c. (C-472/93, EU:C:1995:421, 24.–30. punkts). Skat. arī spriedumu, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 31. un 32. punkts).

46. Visbeidzot attiecīgās procedūras mērķa kritērijam Tiesa pievienoja kādu papildkritēriju, kurā tiek ņemta vērā “procedūras kārtība”. Tādējādi tā nosprieda, ka “tomēr jāņem vērā arī [šīs procedūras] kārtība, tostarp – vai tās iznākumā uzņēmuma darbība turpinās vai beidzas, kā arī Direktīvas 77/187 mērķi”³⁵.

47. Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētais izņēmums ir jāinterpretē tieši šo Tiesa judikatūrā izstrādāto un minētajā tiesību normā kodificēto principu gaismā.

2. Par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta interpretāciju

48. Pēc tam, kad iepriekšējos punktos izklāstītie judikatūras principi tika kodificēti Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā, Tiesa šo tiesību normu pirmo reizi interpretēja 2017. gada 22. jūnija spriedumā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c.³⁶ Šajā spriedumā Tiesa sprieda par Direktīvas 2001/23 piemērojamību uzņēmuma pārejai, kas pēc bankrota pasludināšanas notika Nīderlandes tiesībās paredzētās jau pirms šīs pasludināšanas sagatavotas “pre-pack” procedūras ietvaros³⁷.

49. Šajā kontekstā Tiesa pirmām kārtām atgādināja ka Direktīvas 2001/23 mērķis, kā izriet no tās 3. apsvēruma, ir darbinieku aizsardzība, it īpaši nodrošinot darbinieku tiesību saglabāšanu darba devēja maiņas gadījumā. Šajā nolūkā, pirmkārt, šīs Direktīvas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka īpašumtiesības nododošās personas tiesības un pienākumi, kas izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kuras pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, tādēļ pāriet īpašumtiesību saņēmējam. Otrkārt, ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu darbinieki ir aizsargāti no jebkādas atlaišanas, ko persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs varētu veikt, pamatodamies vienīgi uz minēto pāreju. Tiesa arīdzan atgādināja, ka, atkāpjoties no tā, Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka minētajā 3. un 4. pantā paredzēto aizsardzības režīmu nepiemēro attiecībā uz uzņēmumu pāreju, kura notiek šajā tiesību normā norādītajos apstākļos, ja vien dalībvalstis neparedz citādi³⁸.

50. Otrām kārtām Tiesa pārbaudīja, vai toreiz aplūkotā procedūra atbilda Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi, konstatējusi, ka saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu “pre-pack” darījums tiek sagatavots pirms bankrota pasludināšanas, bet ir veikts pēc tās un ka tāpēc šis darījums var ietilpt jēdzienā “bankrota procedūra” Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē, Tiesa tomēr uzskatīja, ka, tā kā šāda darījuma galvenais mērķis ir bankrotējušā uzņēmuma saglabāšana, tas neatbilda nosacījumam, ka attiecīgajai procedūrai ir jābūt uzsāktai nolūkā veikt īpašumtiesības nododošās personas aktīvu realizāciju. Šajā ziņā Tiesa paskaidroja, ka tas vien, ka minētā “pre-pack” darījuma mērķis var būt arī maksimāli palielināt labumu no vienošanās ar kreditoriem, nevar to pārveidot par procedūru, kas sāka, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus

35 Spriedums, 1998. gada 12. marts, *Dethier Équipement* (C-319/94, EU:C:1998:99, 25.–31. punkts). Šajā lietā Tiesa konstatēja, ka, lai arī attiecīgās procedūras mērķis bija aktīvu likvidācija, tiesas ceļā likvidējamā uzņēmuma situācija vairākos aspektos – konkrēti, administratora iecelšanas un funkciju ziņā – ievērojami atšķīrās no situācijas, kurā ir bankrotējošs uzņēmums. Par šīm atšķirībām skat. minētā sprieduma 9. punktu. Skat. arī 1998. gada 12. novembra spriedumu *Europièces* (C-399/96, EU:C:1998:532, 26., 31. un 32. punkts), kurā Beļģijas tiesībās paredzētajai brīvprātīgās likvidācijas procedūrai Tiesa piemēroja kritērijus, kas tika izstrādāti 1998. gada 12. marta spriedumā *Dethier Équipement* (C-319/94, EU:C:1998:99).

36 C-126/16, EU:C:2017:489.

37 Šā “pre-pack” darījuma mērķis ir visos sīkumos sagatavot uzņēmuma nodošanu, lai dzīvotspējīgās vienības varētu ātri atsākt darbību pēc bankrota pasludināšanas, tādējādi cenšoties izvairīties no uzņēmuma izjukšanas – kas būtu rezultāts brutālai šā uzņēmuma darbības pārtraukšanai bankrota pasludināšanas dienā –, lai tādā veidā saglabātu minētā uzņēmuma vērtību un darbavietas. Spriedums, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 49. punkts).

38 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 38.–40. punkts). Runājot par izskatāmo lietu, ir jānorāda, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neizriet, ka attiecīgā dalībvalsts būtu izmantojusi tiesības – pat apstākļos, kad ir piemērojams Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts, – īstenot minētās direktīvas 3. un 4. pantā paredzēto darbinieku aizsardzības režīmu, taču to noskaidrot ir iesniedzējtiesas ziņā. Līdz ar to šī tiesību norma ir piemērojama tādā lietā kā pamatlītieta, ja vien attiecīgā procedūra atbilst šajā tiesību normā izklāstītajiem nosacījumiem (skat. šo secinājumu 42. un 43. punktu), un to es iztīrīšu turpinājumā. Skat. minētās direktīvas 5. panta 2. un 3. punktu. Jautājumā par šīm tiesību normām skat. 2015. gada 28. janvāra rīkojumu *Gimnasio Deportivo San Andrés* (C-688/13, EU:C:2015:46, 55. punkts).

Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē. Tiesa vienlīdz atzina, ka tas, ka toreizējā darījumā neviena valsts iestāde neveica uzraudzību pār topošo administratoru un topošo uzraugtienesi [*juge-commissaire*], neatbilda Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta nosacījumam par atrašanos valsts iestādes uzraudzībā³⁹.

51. Ievērojot izklāstīto, Tiesa nosprieda, ka tāds “pre-pack” darījums, kāds aplūkots pamatlietā, neatbilst visiem šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem un ka tādējādi nav pieļaujama atkāpe no aizsardzības režīma, kurš paredzēts šīs Direktīvas 2001/23 3. un 4. pantā⁴⁰.

52. Šādi rīkodamās, Tiesa apstiprināja interpretācijas kritērijus, kas bija radušies tās agrākajā judikatūrā⁴¹, tos pielāgojot aplūkotā Nīderlandes tiesībās paredzētā “pre-pack” darījuma īpatnībām, tostarp jautājumā par publisko pārraudzību⁴² un attiecīgās procedūras mērķi, kuru Tiesa atzina par galveno kritēriju, minētajā procedūrā savukārt neņemot vērā papildkritēriju par šā darījuma kārtību⁴³.

3. Direktīvas 2001/23 3. un 4. pantā paredzētā darbinieku aizsardzības režīma piemērojamība gadījumā, ja uzņēmuma pāreja notiek tiesiskās reorganizācijas procedūrā, veicot pāreju tiesas pārraudzībā

53. Iepriekš izklāstīto apsvērumu gaismā tagad izvērtēšu, vai tāda uzņēmuma pāreja, kas notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju, kā pamatlietā aplūkotā ietilpst vai neietilpst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izņēmumā un līdz ar to vai šādai situācijai ir vai ir nav piemērojams šīs direktīvas 3. un 4. pantā paredzētais darbinieku aizsardzības režīms. Tālab ir jānoskaidro, vai pamatlietā aplūkotā procedūra atbilst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta kumulatīvajiem nosacījumiem⁴⁴.

54. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šī tiesību norma – tāpēc ka tā darbinieku aizsardzības režīmu noteiktos uzņēmumu pārejas gadījumos principā padara nepiemērojamu un tādējādi novirzās no Direktīvas 2001/23 pamatmērķa – ir noteikti jāinterpretē strikti⁴⁵.

a) Ievada piezīmes

55. Neviena no pamatlīstas pusēm nav apgalvojusi, ka tiesas ceļā veicamā reorganizācija ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju varētu būt uzskatāma par bankrota procedūru⁴⁶. Tomēr *Prefaco* apgalvo, ka *WCO* paredzētā procedūra esot “pagaidu aizsargvalnis pret bankrotu”, kas esot gaužām līdzīgs pamatlietā aplūkotajai procedūrai.

39 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 46.–57. punkts).

40 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 58. punkts).

41 Skat. šo secinājumu 42.–47. punktu.

42 Tiesa norādīja, ka no tai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka “pre-pack” darījums netika kārtots tiesas pārraudzībā, jo ar to nodarbojās uzņēmuma vadība, kas rīkoja sarunas un pieņēma lēmumus par bankrotējušā uzņēmuma pārdošanu (54. punkts).

43 Par šo papildkritēriju skat. 1998. gada 12. marta spriedumu *Dethier Équipement* (C-319/94, EU:C:1998:99, 25.–31. punkts). Skat. arī šo secinājumu 46. punktu.

44 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 44. punkts).

45 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Šādu nostāju šķīta principā aizstāvam tikai Komisija, kuras rakstveida apsvērumos ir teikts, ka “tiesas pārraudzībā notiekoša pāreja [...] ir jānoskaidro par bankrota procedūru [...]”. Tomēr mutvārdu apsvērumos tiesas sēdē tā norādīja, ka tās apsvērumos esot ieviesusies pārrakstīšanās kļūda, kas varētu radīt priekšstatu, ka tā aizstāvēt šādu nostāju, un norādīja, ka tās apsvērumu 28. punkts ir lasāms šādi: “tiesas pārraudzībā notiekoša pāreja nav jānoskaidro par bankrota procedūru [...]”. (Mans izcēlums slīprakstā.)

56. Beļģijas valdība apgalvo, ka tiesas ceļā veicamās reorganizācijas procedūra ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju ir Regulas (EK) Nr. 1346/2000 B pielikumā attiecībā uz Beļģiju skaidri uzskaitīta kā likvidācijas procedūra⁴⁷ un ka minētā procedūra ietilpst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta prasībās, jo tās iedaba ir noteikta šajā pielikumā.

57. Šim viedoklim nepiekrītu. Manuprāt, apstāklim, ka pamatlietā aplūkotā procedūra ir minēta Regula Nr. 1346/2000 B pielikumā, nav izšķirošas nozīmes, lai šo procedūru varētu kvalificēt par likvidācijas procedūru.

58. Šajā ziņā jāatgādina pirmām kārtām, ka Savienības starptautisko privāttiesību noteikumi par piekritību un piemērojamajām tiesībām nekādi neskar valstu materiālo tiesību normas. Regula Nr. 1346/2000 ir daļa no juridiskā ietvara, kuru Savienība ir sagādājusi, lai sekmētu tiesu sadarbību civillietās un komercietās, kam ir pārrobežu iedarbība, savukārt Direktīva 2001/23 saskaņo materiālo tiesību normas un principā ir piemērojama attiecībā uz visām uzņēmumu pārejām. Tādējādi šī direktīva nosaka darbinieku aizsardzības “universālu standartu” Savienībā notiekošas uzņēmuma pārejas gadījumā⁴⁸. Otrām kārtām, ja kāda maksātnespējas vai likvidācijas procedūra ir ierakstīta Regulas Nr. 1346/2000 A vai B pielikumā, tā ir jāuzskata par ietilpstošu minētās regulas piemērošanas jomā un līdz ar to par maksātnespējas vai likvidācijas situāciju vienīgi “šīs regulas piemērošanas nolūkos”⁴⁹.

59. Šajā gadījumā, kā izriet no šo secinājumu 7. punkta, kamēr tiesa nav izspriedusi par pieteikumu tiesas ceļā veicamai reorganizācijai, parādnieks nav nedz pasludināms par bankrotējušu, nedz – ja tas ir sabiedrība – likvidēts tiesas ceļā. Līdz ar to šo secinājumu 42.–51. punktā izvērtētās judikatūras gaismā tāda procedūra, kuras rezultātā var iestāties bankrots, taču tas negadās sistemātiski, neatbilst nosacījumam, ka attiecībā uz īpašumtiesības nododošo personu ir jāriko bankrota vai analogiska procedūra,⁵⁰ un tāpēc nevar ietilpt jēdzienā “bankrota procedūra” Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē⁵¹.

60. Tagad izvērtēšu, vai pamatlietā aplūkotā procedūra atbilst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta paredzētajam nosacījumam.

47 Padomes Regula (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2000, L 160, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2011. gada 9. jūnija Īstenošanas regulu (ES) Nr. 583/2011 (OV 2011, L 160, 52. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1346/2000”). *Prefaco* atsaucas arī uz Regulas Nr. 1346/2000 A un C pielikumu, jo tās C pielikumā ir precizēts, ka pamatlietā aplūkotajā procedūrā ieceltais tiesas pilnvarnieks ir jāuzskata par administratoru.

48 Par jēdzienu saskaņotību Savienības tiesībās skat. manus 2019. gada 22. janvāra secinājumus lietā *Pillar Securitisation* (C-694/17, EU:C:2019:44, 49. un 50. punkts).

49 Skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy un Adamiak* (C-116/11, EU:C:2012:739, 34. un 35. punkts). Šajā spriedumā Tiesa nosprieda, ka Francijas tiesībās paredzētā aizsardzības procedūra ietilpst Regulas Nr. 1346/2000 *piemērošanas jomā* tāpēc, ka tā bija šīs regulas A pielikumā uzskaitīto procedūru vidū. Taču vairāki autori pauž šaubas par to, vai šajā procedūrā tiek ievēroti minētās regulas 1. panta 1. punktā izklāstītie nosacījumi. Skat. it īpaši Jault-Seseke, F., “Le règlement 2015/848: le vin nouveau et les vieilles outres”, *Revue critique de droit international privé*, 2016, 21. lpp., 18. punkts; Burkhard, H., Oberhammer, P., Bariatti, S., Koller, Ch., Björn, L., Requejo Isidro, M., Villata, F. C. (red.), *The Implementation of the New Insolvency Regulation: Improving Cooperation and Mutual Trust*, Nomos, 2017, 65. lpp.

50 No ražīgās Beļģijas doktrīnas, kas citēta C. Plessers rakstveida apsvērumos, izriet, ka tiesas pārraudzībā notiekošā pāreja “ir primārāka par bankrotu, un pat tās mērķis ir novērst šo radikālo lēmumu”. Šajā ziņā skat. Vandersnickt, C., *Overgang van onderneming krachtens overeenkomst. Het materieel toepassingsgebied van de richtlijn 2001/23/EG*, sērija “Sociale praktijkstudies”, Malines, Wolters-Kluwer, 2015, 116. lpp.

51 No C. Plessers rakstveida apsvērumiem izriet, ka gan likumdošanas sagatavošanas darbos, gan Beļģijas doktrīnā allaž ir ticis atzīts, ka pamatlietā aplūkojamā procedūra nav likvidācijas procedūra, bet gan ir “iecerēta kā alternatīva bankrotam”. Skat. Doc Parl., Chambre, 2007, DEC 52 0160/001, 7. lpp. Ar šo Tiesai iesniegtajos lietas materiālos citēto dokumentu, kā arī tiesas sēdē Komisijas minēto oficiālo tīmekļvietni par pārstrukturēšanas procedūrām var iepazīties: <http://socialsante.wallonie.be/surendettement/professionnel/?q=procedures-restructuration-reorganisation>. Skat. arī Doc. Parl., Chambre, 2008–09, DOC 52–0160/055, 32. lpp.

b) Attiecībā uz īpašumtiesības nododošo personu ir jābūt uzsāktai bankrota vai analogiskai maksātnespējas procedūrai ar mērķi realizēt tās aktīvus

61. Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā ir prasīts, lai attiecībā uz īpašumtiesības nododošo personu būtu uzsākta bankrota vai analogiska maksātnespējas procedūra nolūkā realizēt tās aktīvus. Šajā ziņā, kā izriet no Tiesas judikatūras, šim nosacījumam neatbilst procedūra, kuras mērķis ir attiecīgā uzņēmuma darbības turpināšana⁵².

62. Saistībā ar atšķirībām starp šiem abiem procedūru veidiem Tiesa ir nospriedusi, ka procedūras mērķis ir darbības turpināšana, ja procedūra ir vērsta uz efektīvas uzņēmuma vai to dzīvotspējīgo daļu darbības saglabāšanu. Savukārt procedūra, kuras mērķis ir aktīvu realizācija, ir vērsta uz to, lai gūtu maksimālu labumu no vienošanās ar visiem kreditoriem. Lai gan nav izslēgts, ka šie abi attiecīgai procedūrai izvirzītie mērķi zināmā mērā var pārklāties, uz uzņēmuma darbības turpināšanu vērstas procedūras galvenais mērķis katrā ziņā joprojām ir attiecīgā uzņēmuma saglabāšana⁵³.

63. Lai noskaidrotu, vai šajā gadījumā attiecībā uz īpašumtiesības nododošo personu ir uzsākta bankrota vai analogiska maksātnespējas procedūra nolūkā realizēt tās aktīvus, ir jāņem vērā šādi faktori.

64. Pirmkārt, no Beļģijas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka saskaņā ar WCO 23. pantu tiesas ceļā veicamās reorganizācijas procedūra tiek uzsākta, līdzko kļūst apdraudēta uzņēmuma turpinātība. Šajā tiesību normā ir noteikts, ka šāda turpinātība katrā ziņā tiek uzskatīta par apdraudētu, ja zaudējumu rezultātā neto aktīvu apjoms ir sarucis mazāks par pusi no sabiedrības daļu kapitāla. Atbilstoši WCO 16. pantam šīs procedūras mērķis ir tiesas pārraudzībā saglabāt “grūtībās nonākušā uzņēmuma vai tā darbības pilnīgu vai daļēju turpinātību”. Tas ļauj uz vairākiem mēnešiem šo procedūru apturēt tāda darba devēja gadījumā, kura uzņēmums ir atzīts par šo tiesību aktu izpratnē “grūtībās” nonākušu, lai vai nu ļautu noslēgt izlīgumu, vai saņemtu kreditoru piekrišanu reorganizācijas plānam, vai ļautu veikt tādu tiesas pārraudzībā veicamo pāreju kā pamatlietā aplūkotā. Turklāt, kā izriet no WCO 22. panta, šī procedūras apturēšana ļauj darba devējam reorganizēties, esot pasargātam no savu kreditoru veiktajiem piedziņas pasākumiem, konkrēti no tā, ka viņa sabiedrības tiktu pasludināta par bankrotējušu⁵⁴.

65. Otrkārt, jāuzsver, ka – atbilstoši iesniedzējtiesas teiktajam – saskaņā ar WCO 59. panta 1. punkta pirmo daļu tiesas ceļā veicamās reorganizācijas ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju procedūras mērķis ir “uzņēmuma vai tā darbības pilnīgā vai daļēja” nodošana, kuru tiesa var uzdot “nolūkā nodrošināt [minētās darbības] saglabāšanu, ja parādnieks tam piekrīt savā pieteikumā par tiesas ceļā veicamo reorganizāciju vai vēlāk procedūras gaitā”⁵⁵.

66. Visbeidzot, treškārt, jākonstatē – kā norāda iesniedzējtiesa – ka šajā lietā *rechtbank van koophandel te Hasselt* (Haseltas komercietiesa) visnotaļ acīmredzami uzdeva tiesas pārraudzībā veicamo pāreju, lai pilnībā vai daļēji saglabātu uzņēmumu *Echo* vai tā darbību, kā teikts WCO 59. panta 1. punkta pirmajā daļā.

67. Tāpēc secinu, ka par šādas procedūras pamatmērķi ir uzskatāma grūtībās nonākušā uzņēmuma pilnīga vai daļēja saglabāšana un tāpēc uz to nevar attiekties Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts saskaņā ar šo secinājumu 44. un 50. punktā minēto judikatūru.

52 Skat. it īpaši spriedumus, 1991. gada 25. jūlijs, *d’Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 31. un 32. punkts); 1995. gada 7. decembris, *Spano* u.c. (C-472/93, EU:C:1995:421, 25. punkts), kā arī 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 47. punkts).

53 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, 48. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumus lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241, 57. punkts).

54 Skat. šo secinājumu 11. punktu.

55 Skat. šo secinājumu 11. un 12. punktu. (Mans izcēlums slīprakstā.)

c) Bankrota vai analogiskai maksātnespējas procedūrai ir jābūt publiskas iestādes pārraudzībā

68. Runājot par trešo Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzēto nosacījumu, jānorāda, ka no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar WCO 60. pantu spriedumā, kurā uzdots veikt pāreju, tiek iecelts tiesas pilnvarnieks, kas atbild par pārejas rīkošanu un īstenošanu “parādnieka vārdā un vietā”⁵⁶. Šajos apstākļos uzskatu, ka šāda ierobežotāka pārraudzība nevar atbilst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā rodamajam nosacījumam par atrašanos šādas iestādes uzraudzībā⁵⁷.

69. No iepriekš izklāstītā izriet, ka tāda tiesas ceļā veicamās reorganizācijas ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju procedūra kā pamatlietā aplūkotā neatbilst visiem Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem un tāpēc nav pieļaujama atkāpe no šīs direktīvas 3. un 4. pantā paredzētā aizsardzības režīma.

D. Par īpašumtiesību saņēmēja iespēju izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt, Direktīvas 2001/23 3. un 4. panta gaismā

70. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar WCO 61. panta 4. punktu īpašumtiesību saņēmējs drīkst izvēlēties, kurus darbiniekus tas pārņems, ja vien viņa izvēle, pirmkārt, ir pamatota tehniskiem, ekonomiskiem un organizatoriskiem apsvērumiem un, otrkārt, tiek izdarīta, neveicot aizliegto diferencēšanu. Ņemot vērā šo tiesību normu, rodas jautājums, vai Direktīvas 2001/23 3. un 4. pants ļauj īpašumtiesību saņēmējam izvēlēties, kurus darbiniekus – kā teikts WCO 61. panta 4. punktā – tas pārņems.

71. Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāatgādina – kā Tiesa ir jau vairākkārt nospriedusi –, ka Direktīva 2001/23 tiecas aizsargāt darbinieku tiesības uzņēmuma vadītāja maiņas gadījumā, ļaujot tiem palikt strādāt pie jaunā darba devēja ar tādiem pašiem noteikumiem, par kādiem bija vienošanās ar atsavinātāju⁵⁸. Minētās direktīvas mērķis ir garantēt, cik iespējams, līgumu vai darba attiecību turpināšanu ar īpašumtiesību saņēmēju bez izmaiņām, lai nepieļautu, ka attiecīgiem darbiniekiem īpašumtiesību pārejas dēļ tiek radīta nelabvēlīgāka situācija⁵⁹. Tiesa arī nospriedusi, ka, tā kā šī aizsardzība ir sabiedriskās kārtības jautājums un tāpēc nav darba līguma līdzēju ziņā, direktīvas noteikumi, it īpaši jautājumā par darbinieku aizsardzību pret atlaišanu īpašumtiesību pārejas gadījumā, ir jāuzskata par *obligātiem* tādā ziņā, ka no tiem nav iespējams atkāpties par ļaunu darbiniekiem⁶⁰.

72. Tomēr arī jānorāda, kā skaidri redzams pašā Direktīvas 2001/23 3. panta 1. punkta pirmās daļas formulējumā, ka aizsardzība, ko paredzēts nodrošināt ar šo direktīvu, attiecas tikai uz tādiem darbiniekiem, kuriem ir darba līgums vai darba attiecības, kas pastāv *īpašumtiesību nodošanas dienā*⁶¹. Līdz ar to, ja vien nav skaidri noteikts citādi, “uz Direktīvas 2001/23 aizsardzību var atsaukties tikai

56 Skat. šo secinājumu 8. punktu. Proti, lai arī tiesas ieceltais pilnvarnieks meklē un aicina iesniegt piedāvājumus, “prioritāri gādājot par to, lai pilnībā vai daļēji tiktu saglabāta uzņēmuma darbība, vienlaikus ievērojot kreditoru tiesības” (WCO 62. panta pirmā daļa). Vairāku salīdzināmu piedāvājumu gadījumā pilnvarnieks priekšroku dod tam piedāvājumam, kurš garantē nodarbinātības turpinātību ar darba devēja un darbinieku starpā noslēgtas vienošanās palīdzību (WCO 62. panta otrā daļa).

57 Skat. spriedumu, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 28. punkts). Skat. arī šo secinājumu 43. punktu.

58 Skat. spriedumu, 2008. gada 27. novembris, *Juuri* (C-396/07, EU:C:2008:656, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

59 Skat. spriedumus, 1987. gada 17. decembris, *Ny Mølle Kro* (287/86, EU:C:1987:573, 25. punkts); 2005. gada 26. maijs, *Celtec* (C-478/03, EU:C:2005:321, 26. punkts), un 2018. gada 7. augusts, *Colino Sigüenza* (C-472/16, EU:C:2018:646, 48. punkts).

60 Skat. spriedumu, 1988. gada 10. februāris, *Foreningen af Arbejdsledere i Danmark* (324/86, EU:C:1988:72, 14. punkts): “No tā izriet, ka attiecīgie darbinieki nav tiesīgi atteikties no direktīvā viņiem piešķirtajām tiesībām un ka šīs tiesības nav ierobežojamas pat ar viņu piekrišanu” (15. punkts). Skat. arī spriedumus, 1996. gada 14. novembris, *Rotsart de Hertaing* (C-305/94, EU:C:1996:435, 17. punkts), un 1998. gada 12. marts, *Dethier Équipement* (C-319/94, EU:C:1998:99, 40. punkts).

61 Skat. spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Colino Sigüenza* (C-472/16, EU:C:2018:646, 49. punkts).

darbinieki, kuru darba līgums vai darba attiecības turpinās īpašumtiesību nodošanas dienā. Tas, vai šajā dienā pastāv darba līgums vai darba attiecības, ir jāizvērtē, pamatojoties uz valsts tiesībām, bet ievērojot šīs direktīvas saistošos noteikumus, kas attiecas uz darbinieku aizsardzību pret atlaišanu īpašumtiesību nodošanas gadījumā”⁶².

73. Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka pārejas datums tika noteikts 2013. gada 22. aprīlī⁶³ un, otrkārt, ka *C. Plessers* darba līgums beidzās 2013. gada 24. aprīlī. Šī tiesa uzsver, ka “nevar būt ne mazāko šaubu, ka īpašumtiesību pārejas dienā (2013. gada 22. aprīlī) *C. Plessers* ar [īpašumtiesības nododošo personu (*Echo*)] saistīja darba līgums”. Tā arī precizē, ka tiesas pilnvarnieki ar *C. Plessers* noslēgto darba līgumu izbeidza 2013. gada 24. aprīlī. Līdz ar to ir jāuzskata, ka īpašumtiesību pārejas dienā *C. Plessers* bija īpašumtiesības nododošās personas darbiniece un tāpēc saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. pantu īpašumtiesības nododošajai personai (*Echo*) piekritošās darba devēja saistības attiecībā pret viņu automātiski pārgāja īpašumtiesību saņēmējam (*Prefaco*)⁶⁴.

74. Runājot par Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktā paredzēto aizsardzību, no šīs tiesību normas izriet, pirmkārt, ka uzņēmuma īpašnieka maiņa pati par sevi nedz īpašumtiesības nododošajai personai, nedz īpašumtiesību saņēmējam nerada pamatu darbinieku atlaišanai un ka, otrkārt, minētā tiesību norma neliedz darbinieku atlaišanai notikt ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu izraisītu darbaspēka izmaiņu rezultātā⁶⁵.

75. Šajā ziņā jāatgādina – kā Tiesa jau ir nospriedusi – ka, lai noskaidrotu, vai atlaišana ir pamatota tikai ar īpašumtiesību nodošanu, pārkāpjot Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktu, ir jāņem vērā *objektīvi apstākļi*, kādos atlaišana ir notikusi⁶⁶. Tādējādi tādā gadījumā kā šajā lietā aplūkotais no šo secinājumu 15. un 73. punkta izriet, ka aplūkotā atlaišana stājas spēkā divu dienu laikā pēc īpašumtiesību pārejas dienas.

76. No Tiesas judikatūras arī izriet, ka nepietiek vien pierādīt, ka darba līguma izbeigšanas pamatā ir ekonomiski, tehniski un organizatoriski iemesli. Ir vienlīdz jāpierāda, ka šie iemesli – pretēji Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktā noteiktajam – tieši neizriet no uzņēmuma pārejas. Citiem vārdiem sakot, ir jāpierāda, ka attiecīgās atlaišanas pamatā bija citi šo pāreju papildinoši *apstākļi*. Tātad tieši šie “citi apstākļi” ir tie, kas ir kvalificējami par “ekonomiskiem, tehniski vai organizatorisku iemesliem” minētā 4. panta 1. punkta izpratnē⁶⁷.

62 Skat. it īpaši spriedumus, 1988. gada 15. jūnijs, *Bork International* u.c. (101/87, EU:C:1988:308, 17. punkts), kā arī 2018. gada 7. augusts, *Colino Sigüenza* (C-472/16, EU:C:2018:646, 50. punkts).

63 Iesniedzējtiesa norāda, ka tas, ka pārejas diena pārejas līgumā ir noteikta “divu darbdienu laikā pēc atļauju piešķiršanas sprieduma”, ir saistoši tikai līdzīgiem un nav piesaucams attiecībā pret trešajām personām, kuras – kā *C. Plessers* – nav slēgušas šo līgumu. Šī tiesa piebilst, ka savā *C. Plessers* adresētajā 2013. gada 24. aprīļa vēstulē tiesas pilnvarnieki arī apstiprinājuši, ka *Echo* darbība ir beigusies 2013. gada 22. aprīlī. Šajā ziņā skat. šo secinājumu 15. punktu.

64 Jāatgādina, ka veikt faktisko apstākļu izvērtējumu, kas vajadzīgs, lai Tiesas sniegto interpretācijas norāžu gaismā izspriestu par to, vai Direktīva 2001/23 ir piemērojama, ir iesniedzējtiesas ziņā. Skat. spriedumu, 1988. gada 15. jūnijs, *Bork International* u.c. (C-101/87, EU:C:1988:308, 19. punkts).

65 Skat. it īpaši spriedumu, 2008. gada 16. oktobris, *Kirtruna* un *Vigano* (C-313/07, EU:C:2008:574, 45. punkts). No Tiesas judikatūras izriet, ka faktam, ka uzņēmums tiek atzīts par krīzes situācijā esošu, ne vienmēr ir jāizraisa sistemātiskas darbaspēka izmaiņas Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punkta izpratnē. Līdz ar to procedūras, kurā tiek konstatēts uzņēmuma krīzes stāvoklis, rezultātā ne vienmēr radīsies sistemātiskas darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ minētās tiesību normas izpratnē. Skat. spriedumu, 2009. gada 11. jūnijs, *Komisija/Itālija* (C-561/07, EU:C:2009:363, 36. punkts).

66 Skat. spriedumus, 1988. gada 15. jūnijs, *Bork International* u.c. (101/87, EU:C:1988:308, 18. punkts), kā arī 2018. gada 7. augusts, *Colino Sigüenza* (C-472/16, EU:C:2018:646, 53. punkts).

67 Skat. spriedumu, 2008. gada 16. oktobris, *Kirtruna* un *Vigano* (C-313/07, EU:C:2008:574, 45. un 46. punkts). Šajā spriedumā Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 2001/23 3. panta 1. punktā nav noteikts, ka uzņēmuma īpašnieka maiņas gadījumā būtu jāatstāj spēkā tirdzniecības telpu nomas līgums, kuru persona, kas nodod uzņēmuma īpašumtiesības, ir noslēgusi ar trešo personu, lai arī minētā līguma pārtraukšana var izraisīt īpašumtiesību saņēmējam nodoto darba līgumu pārtraukšanu. Tiesa arī uzskatīja, ka gadījumā, ja atlaišanu izraisījuši tādi blakus apstākļi kā īpašumtiesību saņēmēja un iznomātāju nevienošāšanās par jaunu nomas līgumu, neiespējamība atrast citu tirdzniecības platību vai neiespējamība pārcelt personālu uz citiem veikalumiem, šie apstākļi ir kvalificējami kā “ekonomiski, tehniski vai organizatoriski iemesli” minētā Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punkta izpratnē.

77. Turpretim saskaņā ar WCO 61. panta 4. punktu izvēle, kurus darbiniekus pārņemt un kurus nepārņemt, pat ja tā ir jāizdara, pamatojoties uz tehniskiem, ekonomiskiem un organizatoriskiem apsvērumiem, ir tikai īpašumtiesību saņēmēja ziņā. Nešķiet, ka valsts tiesību aktos šīs izvēles tvērums būtu kā *a priori* ierobežots. Taču, kā pareizi norāda Komisija, Direktīvas 2001/23 lietderīgo iedarbību nodrošināt ir valsts tiesas ziņā. Tāpēc pašai valsts tiesai ir jāspēj izvērtēt, vai atļaušana ir vajadzīga ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ, lai arī šķiet, ka šajā lietā tas tā nav. To izdarīt tā spētu tikai tad, ja to par šiem atļaušanas pamatā esošajiem iemesliem izsmeloši informētu visas uzņēmuma pārejā iesaistītās puses. Līdz ar to par attaisnojošu iemeslu nav uzskatāma viena vienīga vēlme mazināt uzņēmuma pārņemšanas izmaksas vai novērst vai mazināt finansiālās problēmas⁶⁸. Ļaujot īpašumtiesību saņēmējam izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt, tiktu atņemta jēga Direktīvas 2001/23 3. un 4. pantam. Proti, procedūras, uz kurām neattiecas šajā direktīvā paredzētais aizsardzības režīms, ir bankrota vai maksātnespējas procedūras ar mērķi realizēt īpašumtiesības nododošās personas aktīvus, kas principā ietilpst Direktīvas 2008/94 piemērošanas jomā. Turpretim, kad vien attiecīgās procedūras mērķis ir uzņēmuma darbības turpināšana, uz šo procedūru neattiecas Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izņēmums un līdz ar to iespēja īpašumtiesību saņēmējam izvēlēties darbiniekus ir pretrunā šīs direktīvas 3. un 4. pantam un tātad – tās lietderīgajai iedarbībai.

78. Tāpēc, manuprāt, Direktīva 2001/23, tostarp tās 3. un 4. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros – gadījumā, ja uzņēmuma īpašumtiesību nodošana notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju, ko piemēro, lai pilnībā vai daļēji saglabātu īpašumtiesības nododošo personu vai tās darbību, – īpašumtiesību saņēmējam ir paredzētas tiesības izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt.

V. Secinājumi

79. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai atbildēt *arbeidshof te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesa, Beļģija) šādi:

- 1) Padomes Direktīvas 2001/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda tiesas ceļā veicamās reorganizācijas ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju procedūra kā pamatlietā aplūkotā neatbilst visiem šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem un tāpēc nav pieļaujama atkāpe no šīs direktīvas 3. un 4. pantā paredzētā aizsardzības režīma.
- 2) Direktīva 2001/23, tostarp tās 3. un 4. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros – gadījumā, ja uzņēmuma īpašumtiesību nodošana notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju procedūrā, ko piemēro, lai pilnībā vai daļēji saglabātu īpašumtiesības nododošo personu vai tās darbību, – īpašumtiesību saņēmējam ir paredzētas tiesības izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt.

⁶⁸ Ģenerālvokāta V. van Gervena ieskatā, nav iemesla domāt, ka "direktīva [pieļauj] jebkādu atļaušanu ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ. Proti, direktīva skaidri aizliedz šādu atļaušanu, ja tā notiek uzņēmuma pārejas rezultātā. Uz šo atļaušanu minētā atkāpe attiektos tikai tad, ja atļaušana jau tik un tā būtu notikusi, piemēram, ja par to jau ticis izlemts, pirms par uzņēmuma pāreju pat vēl nebija ne runas. Tāpēc direktīvas 4. pants nav piesaucams kā arguments, lai atļautu kādus darbiniekus uzņēmuma pārejas dēļ" (ģenerālvokāta V. van Gervena secinājumi lietā *d'Urso*, C-362/89, EU:C:1991:228, 35. punkts). Skat. 65. zemsvītras piezīmi.